

Sygn. akt III AUa 731/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Anna Stasiewicz-Kokotowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2016 r. w Szczecinie

sprawy Z. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 lipca 2015 r. sygn. akt VI U 242/15

oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek SSO del. Anna Stasiewicz

- Kokotowska

Sygn. akt III AUa 731/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił Z. D. przyznania prawa do emerytury ponieważ nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony w odwołaniu wniósł o zmianę decyzji. Podniósł, iż pracował w warunkach szczególnych jako traktorzysta od 5 kwietnia 1974 do 29 lutego 1984 roku.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 22 lipca 2015r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu Z. D. prawo do emerytury od dnia 01 lutego 2015 roku.

Powyższe orzeczenie Sąd oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne: Z. D. urodził się (...). Organ rentowy uznał za udowodniony do dnia 31 grudnia 1998 roku okres ubezpieczenia wynoszący 29 lat 5 miesięcy i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 12 lat, 2 miesiące i 2 dni okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, przypadających od 5 marca 1984 roku. W okresie od 5 kwietnia 1974 roku do 29 lutego 1984 roku wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako traktorzysta w Zakładzie Rolnym w W.. Ubezpieczony posiada prawo jazdy kategorii "T" od 1971 roku. W roku 1976 ukończył kurs traktorzysty ciągników gąsienicowych. Pracę traktorzysty wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie. Zgodnie z art. 184 ustęp 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 i w art. 33, w art. 39 i w art. 40, jeżeli w dniu wejścia w życie osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych dla nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Stosownie do ustępu 2 tego artykułu, emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego, albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem zakładu na dochody budżetu państwa. W art. 32 ustawy określono zasadę ustalania prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zgodnie z tym artykułem, ubezpieczonym będącymi pracownikami, o których mowa w ustępie 2 i 3, zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 punkt 1.

Warunki wymagane do uzyskania prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione są w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Rodzaje prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie może uprawniać do emerytury wcześniejszej wymienione są w wykazach A i B, stanowiących załączniki do rozporządzenia. Stosownie do par. 3 i 4 rozporządzenia, konieczne jest wykazanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych i ukończenie 60 roku życia dla mężczyzn.

W niniejszej sprawie organ rentowy uznał, że ubezpieczony nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych i wskazał, że ten okres wynosi 12 lat, 2 miesiące i 2 dni i przypada od 5 marca 84 roku.

Zdaniem Sądu I instancji zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w szczególności: świadectwo pracy wskazujące na wykonywanie pracy jako traktorzysta, zaświadczenie numer 4788 z 21 stycznia 1976 roku o ukończeniu kursu traktorzysty ciągników gąsienicowych, zeznania świadków G. i K., jak również zeznania samego wnioskodawcy wskazują jednoznacznie, że wnioskodawca pracując w Zakładzie Rolnym w W., wykonywał prace w warunkach szczególnych jako kierowca ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. Prace te zostały wymienione w dziale 8 punkt 3 rozporządzenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego zeznania świadków i zeznania wnioskodawcy są wiarygodne, znajdują potwierdzenie w złożonym zaświadczeniu, jak również w umowie o pracę, w której wskazano jednoznacznie na wykonywanie pracy traktorzysty. Sporadyczne, wskazywane przez świadków, wykonywanie innych prac typu remonty przez kilka dni w miesiącu zdaniem Sądu I instancji nie przeszkadza temu, ażeby uznać, że wnioskodawca przez okres 10-letniego zatrudnienia w zakładzie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, jako traktorzysta przez co najmniej brakujący okres 2 lat i 10 miesięcy. Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego należało uznać, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki przyznania prawa do emerytury wcześniejszej. Ustalając stan faktyczny w sprawie, Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego, złożonym zaświadczeniu, jak również zeznaniach świadków i wnioskodawcy, których wiarygodność nie była podważana.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w całości, zarzucał:

- naruszenie przez błędną wykładnię art. 184 ust. 1 pkt 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust. 1 i 2, § 4 ust. 1 pkt 3, § 19 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, poprzez przyjęcie, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach, podczas gdy warunku tego nie spełnił, a tym samym przyjęcie, że wykonywanie pracy kierowcy ciągnika, pojazdu gąsienicowego lub kombajnu w zakładzie rolnym jest zatrudnieniem w warunkach szczególnych.

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w stopniu mającym istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów a w konsekwencji poczynienie błędnych ustaleń faktycznych, co do okresów pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i przyjęcie, że ubezpieczony wykazał, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od 05.04.1974 r. do 29.02.1984 r. w Zakładzie Rolnym W..

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania i zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

ewentualnie:

- uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, że w świetle załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a ściślej rzecz ujmując jego Działu VIII pkt 3 wykazu A, do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego zalicza się pracę kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, ale wyłącznie w transporcie i łączności.

Sąd I instancji poprzestał na stwierdzeniu, że wnioskodawca pracując w Zakładzie Rolnym w W. wykonywał pracę jako kierowca ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych i z tego tylko powodu uznał sporny okres za wykonywanie pracy w warunkach szczególnych.

Nie sposób zdaniem apelującego uznać, że praca kierującego ciągnikiem jest zawsze pracą w transporcie, nawet jeżeli kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika typowe prace polowe. Wynikające z wykazu A, przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. Umieszczenie wskazanych stanowisk w dziale VIII w transporcie i łączności mimo ujęcia pracy traktorzysty, kombajnisty lub kierowcy pojazdu gąsienicowego odrębnie od pracy kierowców samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych, łączy szkodliwość tejże pracy nie z faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem ich prowadzenia przy uwzględnieniu specyfiki "technologii" pracy w transporcie i obciążen psychofizycznych związanych z uczestnictwem takich pojazdów w ruchu publicznym. Obciążen takich nie ma przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. Uciążliwość pracy traktorzysty nie wynika z samej specyfiki pracy kierowcy ciągnika niezależnie od tego, na czym ta praca polega, tylko z zagrożeń związanych z pracą na tym stanowisku w transporcie. Niewątpliwie zaś prace polowe oraz związane z dbałością o inwentarz (zwierzęta) należą do typowych prac rolniczych i nie mają żadnego związku z ruchem drogowym i transportem.

W oparciu o przesłuchanie strony oraz zeznania świadka organ rentowy stwierdził, że praca ubezpieczonego, oprócz kierowania ciągnikiem obejmowała również rozwożenie i rozładowywanie karmy dla zwierząt gospodarskich, pracę na ładowaczu oraz w warsztacie. Ponadto ubezpieczony wykonywał prace ciągnikiem przy pomocy pługów oraz

maszyn sprzężonych. Wynika z tego, że wykonywanie pracy kierowcy ciągnika nie było związane z transportem lecz wykonywaniem różnorodnych prac o charakterze rolniczym. Skoro praca kierowcy ciągnika, jaką wykonywał ubezpieczony nie była związana z transportem, lecz z rolnictwem, to tym samym nie było podstaw do uznania okresu pracy od 05.04.1974 r. do 29.02.1984 r. w Zakładzie Rolnym W. za pracę w charakterze kierowcy ciągnika w transporcie.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe, dokonując przy tym prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o wszechstronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c. i wyprowadził z nich należyte uzasadnione wnioski, które stały się podstawą do wydania orzeczenia przez Sąd Odwoławczy, bez potrzeby ich uzupełniania. Sąd meriti wskazał w pisemnych motywach wyroku jaki stan faktyczny stał się podstawą rozstrzygnięcia oraz podał na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu, stosując przy tym prawidłową wykładnię przepisów prawnych mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Analiza zarzutów zawartych w apelacji oraz dotychczasowego postępowania doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że okolicznością sporną pozostawało ustalenie, czy ubezpieczony spełnia przesłanki konieczne do przyznania emerytury w wieku obniżonym, a w szczególności czy legitymuje się okresem co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Mając na uwadze okres uwzględniony w postępowaniu przed ZUS, należało w istocie ustalić, czy w okresie wykonywania pracy w Zakładzie Rolnym W. od 5 kwietnia 1974 r. do 29 lutego 1984 r., na stanowisku traktorzysty, ubezpieczony przez co najmniej 2 lata i 10 miesięcy pracował w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy i przepisów cyt. wyżej rozporządzenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, trafnie Sąd I instancji uznał, że zgromadzony materiał jednoznacznie wskazuje, iż ubezpieczony w spornym okresie wykonywał prace w warunkach szczególnych jako kierowca ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. Sąd Odwoławczy podzielił stanowisko Sądu Okręgowego w przedmiocie uznania za wiarygodne zeznań świadków B. G. i H. K., które korespondowały zarówno z zeznaniami samego ubezpieczonego, jak i też ze zgromadzoną dokumentacją. Choć więc ubezpieczony wykonywał sporadycznie inne prace, przez kilka dni w miesiącu, to całokształt zebranego materiału dowodowego wyraźnie wskazuje, że przez co najmniej 2 lata, 9 miesięcy i 28 dni świadczył on pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że prace kierowcy ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych zostały wymienione w dziale VIII pkt 3 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia. Za zupełnie chybioną należy przy tym uznać argumentację organu rentowego, jakoby praca kierowcy ciągnika, czy kombajnu musiała być związana z transportem. Wszak trudno oczekiwać by kombajn, czy pojazd gąsienicowy transportował towar – tylko wówczas bowiem, zdaniem organu rentowego, kierujący świadczyłby pracę w warunkach szczególnych. Kolejny argument apelującego, że umieszczenie wskazanych stanowisk w dziale VIII w transporcie i łączności mimo ujęcia pracy traktorzysty, kombajnisty lub kierowcy pojazdu gąsienicowego odrębnie od pracy kierowców samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych, łączy szkodliwość tejże pracy nie z faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem ich prowadzenia przy uwzględnieniu specyfiki "technologii" pracy w transporcie i obciążeń psychofizycznych związanych z uczestniczeniem takich pojazdów w ruchu publicznym jest również nie do przyjęcia albowiem takie rozumowanie prowadziłoby do absurdu, że kierowca prowadzący traktor, kombajn czy pojazd gąsienicowy po drogach publicznych wykonywałby pracę w szczególnych warunkach a jeżdżąc po polach takiego warunku by nie spełniał. Należy podkreślić, że zestawienie w jednej jednostce redakcyjnej kierowców ciągników, kombajnów i pojazdów gąsienicowych wyraźnie wskazuje na fakt, że praca świadczona na każdej z tych maszyn, stanowi pracę w warunkach szczególnych, a tym samym nie jest konieczne spełnienie żadnych dodatkowych przesłanek, by za taką mogła być uznana. Umieszczenie tych prac w dziale dotyczącym transportu a nie w dziale rolnictwo świadczy o tym, że prace traktorzystów mogły

być wykonywane nie tylko w rolnictwie ale również w innych działach gospodarki. Istotne jest to, aby ubezpieczony świadczył pracę kierowcy wskazanego pojazdu.

Apelacja organu rentowego okazała się więc nieuzasadniona, zaś jej treść sprowadzała się wyłącznie do bezpodstawnej polemiki z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu I instancji. W toku procesu Z. D. udowodnił spełnienie przesłanki posiadania co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a w obliczu niekwestionowania spełnienia pozostałych przesłanek, należało przyznać mu wnioskowane świadczenie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek SSO del. Anna Stasiewicz

- Kokotowska